

LUNDS
UNIVERSITET

Ridsporten – den ultimata provokationen?

**- En studie om debatten i media kring när ryttaren Rolf
Göran Bengtsson vann folkets pris vid Svenska
idrottsgalan i januari 2012**

Institutionen för kommunikation och medier
Medie- och kommunikationsvetenskap: MKV04 Kandidatuppsats
HT 2012-12-31

Författare: Malin Lundberg
Handledare: Tobias Linne'
Examinator: Johan Jarlbrink

Sammanfattning:

Den 16e januari 2012 gick årets Jerringpris vid idrottsgalan till ryttaren, Rolf Göran Bengtsson. Jerringpriset är priset framröstat av folket för årets idrottsprestation och vinsten blev ett startskott för en enorm debatt i media i Sverige. Sporten ifrågasattes och lika så prestationen hos ryttare. Debatten väckte enorma känslor bland sportfantaster, journalister och ridfolk, vilket tydligt framgår av de kommentarer och artiklar som denna undersökning bygger på. Sport har länge dominerats av män och när en kvinnodominerad sport fick priset för årets prestation kunde varken journalister eller sportfantaster hålla tyst. Denna uppsats ämnar försöka förstå varför en manlig ryttare som är verksam inom en kvinnodominerad sport väckte en sådan enorm debatt, där hans prestation ifrågasattes av erkända sportjournalister. De stereotypa könsrollerna ifrågasätts eftersom redan som barn får vi lära oss att tjejer ska bära rosa kläder och killar ska ha blått, tjejer ska leka med hästar och killar med bollar. Redan när vi är mycket små präglas vi av de stereotypa könsrollerna, ridning är en tjejsport, fotboll är till för killar. Uppsatsen visar hur en man inom en ”kvinnosport” med hjälp av en häst, vann Jerringpriset och därmed tog avstånd från de heteronormativa förväntningarna. Många som skrev kommentarer, artiklar, bloggar och krönikor hävdade att hästen borde fått priset och att ridning inte är en sport eftersom den är inte fysisk. Uppsatsen visar således hur inetsade könsmaktsordningen och de stereotypa könsrollerna är i vårt samhälle och att kunskapen bland journalisterna som skriver om det samhället och dess invånare vill läsa om, är bristfällig inom just ämnet ridsport. Ridsporten den näst största sporten bland kvinnor, endast fotboll är större. Ridsporten är även den sport med flest aktiva ungdomar, varvid denna uppsats försöker förklara vad som kan ligga till grund för denna skillnad i synlighet för män och kvinnor i media, där ”tjejsporter” är näst intill osynliga i jämförelse med mer manliga sporter. Uppsatsen bygger på en kvalitativfallstudie och en innehållsanalys över fallet Rolf Göran Bengtsson och debatten om honom i nättidningar och debattprogram med teoretisk utgångspunkt i genus, stereotypakönsroller, mytologi och heteronormativitet. Genom detta synsätt ämnar uppsatsen försöka förstå vad som ligger till grund för denna enorma debatt som uppstod i media i början på 2012.

Nyckelord: ridsport, ridning, genus, sport, manlighet, kvinnlighet, heteronormativitet, jämställdhet, medier, stereotypa könsroller, makt och medier.

Titel: Ridsporten - den ultimata provokationen. – En studie om debatten i media kring när en ryttare, för första gången, vann folkets pris vid Svenska idrottsgalan i januari 2012. Författare: Malin Lundberg Uppsatsen författades vid: Institutionen för kommunikation och medier, Lunds Universitet

1. Inledning	4
1.1 Syfte	4
1.2 Frågeställningar:	5
1.3 Bakgrund	5
1.3.1 Hästen förr och nu	5
1.3.2 Undersökning	5
2. Tidigare forskning.....	6
2.1 kvinnor och sport.....	6
2.2 Tidigare forskning jämställd sport.....	7
3 Metod.....	9
3.1 Val av metod:	9
3.2 Material	10
3.3 Motivering för undersökning.....	11
3.4 Innehållsanalys	12
3.5 Metodkritik och avgränsning.....	13
4. Teori.....	14
4.1 Makten och medierna	14
4.2 Genus.....	14
4.3 Genusskillnader och de stereotypa könsrollerna	16
4.4 Heteronormativitet	18
4.5 Mytologi tidig syn på kvinnan	18
5. Analys	20
5.1 Jämställdsport	20
5.2 Ridsporten och medierna.....	20
5.3 Heteronormativitet i ridsport	23
5.4 Ridsporten ingen fysisk sport.....	25
5.5 Vilka stereotypa föreställningar om ridsport förs fram i medierna	27
5.6 Kvinnor i sporten	33
6. Avslutning och förslag på vidare forskning.....	34
Referenslista.....	1
Bilaga 1.	3

1. Inledning

Året 2012 var ett händelserikt år inom ridsporten i medier. Året startade med en hetsig debatt när en av svensk ridsports mest framgångsrika ryttare, Rolf Göran Bengtsson, tog hem Jerringpriset efter att ha vunnit EM-guld i banhoppning. Senare samma år skrällde Sara Algotsson genom att ta silver i fälttävlan under OS i London sommaren 2012, ett silver som hela Sverige kunde glädjas åt. Trots ett enormt intresse och stora framgångar faller sporten i ett medialt dunkel. Innan detta år var det knappt någon debatt alls om ridsport i media, nu förekommer de oftare och i olika mediala forum. Det kan ha sin grund i den debatt som startades genom en artikel skriven av en erkänd sportjournalist kort efter det att Rolf Göran Bengtsson vann Jerringpriset.

Jerringpriset är folkets pris vid idrottsgalan för årets idrottsprestation, vilket han vann med en stor vinstmarginal, 44.6 procent av de som röstade ville att Rolf Göran Bengtsson skulle ha priset. (Radiosporten) En annan stor debatt i media är en Facebookgrupp som startades i år, ”hästar finns inte”. En grupp som ironiskt hävdar att vetenskapen styrker att hästar inte finns, utan är en frukt.¹ En sådan grupp kanske inte hade startats eller fått samma genomslagskraft om inte Rolf Göran Bengtssons vinst väckt sådan enorm uppmärksamhet. Ridning som sport är den näst största sporten i Sverige för kvinnor endast fotboll är större. Det är även den sport med flest aktiva ungdomar (Riksidrottsförbundet). Ridsporten har aldrig synt i media lika mycket som exempelvis fotboll och när Sveriges största ryttare blev tilldelad Jerringpriset gav det upphov till en stor debatt i media. Genusskillnader, heteronormativitet och de stereotypa könsrollerna tar sig ett tydligt uttryck i denna händelse. En man inom en kvinnodominerad sport blir tilldelad ett av idrott Sveriges finaste priser. Åsikter som att ”hästen borde få priset” och ”ridning är ingen sport” kommer fram, både genom journalister men även genom de människor som valt att ta del i debatten via kommentarer.

1.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att titta på hur ridsporten förs fram i media. Att försöka förklara och förstå varför en så kraftig debatt uppstod i och med Rolf Göran Bengtssons vinst av Jerringpriset. Uppsatsen ämnar även till att försöka ta reda på hur de stereotypa könsrollerna, könsmaktsordningen och hierarkien i samhället påverkar sportens synlighet i media. Meningen är att ta reda på hur en av de absolut största sporterna för tjejer i Sverige kan gå

¹ <http://www.facebook.com/HastarFinnsInte?fref=ts>

från att vara extremt osynlig till att bli synlig genom en negativ artikel som gav upphov till en enorm debatt. Vad är det som ligger till grund för att ridning som tjejsport inte syns i medierna på samma sätt som sporter med fler aktiva män?

1.2 Frågeställningar:

Vilka stereotypa föreställningar om ridsport förs fram i medierna?

Vilka argument lyfts fram i debatten från journalister och folket genom kommentarerna?

Hur kommer synen på kvinnor och sport i uttryck i debatten?

Hur kommer Heteronormativitet i uttryck i texterna?

1.3 Bakgrund

1.3.1 Hästen förr och nu

Förr var hästen något som var betydelsefullt för män. Hästen användes som ett redskap i krig och för att klara av jordbruket. År 1925 började hästarna avvecklas inom militären och ungefär samtidigt började man använda traktorer istället för hästen inom jordbruket. Nuförtiden domineras häst användandet främst av kvinnliga utövare och hästen fyller ett helt annat syfte i dag än för knappt 100 år sedan. (Bergström, 2007) Enligt Riksidrottsförbundet ligger ridning som nummer två av de sporter där flest kvinnor och flickor är aktiva. Endast fotboll ligger över. Som idrott med flest aktiviteter för barn och ungdomar i åldrarna 7-20 ligger ridsporten på andra plats, bland både flickor och pojkar. Som tävlings- och träningsport för personer i åldrarna 7-70 ligger ridning på en 8e plats.² Ridsporten är i Sverige en stor sport med många utövare. Ridningen och användandet av hästar har förändrats under de senaste 100 åren. Från att ha varit mansdominerat har hästen gått till att bli något som mer symboliserar något kvinnligt. Hur detta har påverkat medierna och de som skrivs i dem är något som denna undersökning ämnar komma fram till.

1.3.2 Undersökning

Bakgrunden för denna undersökning har sin grund i att en av Sveriges främsta ryttare blev tilldelad Jerring priset i januari i år 2012. Jerringpriset delas ut en gång per år för årets bästa

²http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_26278/scope_0/ImageVaultHandler.aspx

svenska idrottsprestation sedd ur ett internationellt perspektiv. Radiosporten nominerar olika kandidater som svenska folket kan rösta på. Priset anses vara ett av de finare priserna en atlet kan bli tilldelad.³

När Rolf Göran Bengtsson blev tilldelad priset hände något med medierna i Sverige. Debatter uppstod, artiklar och reportage skrevs, ridsporten hade aldrig förr fått så mycket uppmärksamhet. Anledningen till att han vann priset har sin grund i att han tidigare samma år vann EM guld vilket är bland det största man kan vinna inom ridsporten och då hoppning som gren. Rolf Göran Bengtsson tog år 2008 OS silver i Hong Kong vilket var den första svenska OS medaljen i den individuella hoppningen på 76 år.⁴ Ridsport är en av de största sporterna i Sverige sett till antalet aktiva utövare. Ridning är den näst största sporten för flickor och har den största ungdomsaktiviteten. År 2011 hade ridsporten i Sverige runt 170 000 aktiva medlemmar. (Riksidrottsförbundet) Trots detta ges sporten ett förhållandevis litet utrymme i dagspressen. (Andersson 2003) Josefin Eriksson och Tova Nordblad, (2009) genomförde en undersökning på uppdrag av ridsportförbundet och kom fram till att år 2009 ägnades endast en procent av utrymmet på sportsidorna åt ridsport.

Eva Olofsson har skrivit en avhandling, *Har kvinnorna en sportslig chans?* från 1989 som är en av de första svenska studierna där problematiken kring kvinnor och sport tas upp. Hon skriver där att idrottsrörelsen inte är en folkrörelse – den är en mansrörelse och den är inte könsneutral. Hon menar att den moderna svenska idrotten har ”skapats av män, för män och dessutom beskrivits av män”.(Olofsson, 1989:56) Med utgångspunkt i hennes tankar ska jag försöka förklara om det är därför ridning som ”tjejsport” får mindre utrymme i medierna.

2. Tidigare forskning

2.1 kvinnor och sport

Samhället har länge varit mansdominerat och det har syntts tydligt inom sport. Maktskillnaderna är intressanta att titta på och något som kan ligga till grund för olikheterna inom sporten och då i det här fallet ridsporten. Olofsson (1989) försöker i sin tidiga studie förklara och förtydliga kvinnor- och mäns olikheter, som hon hävdar till stor del är en effekt

³ <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3295&artikel=2436047>

⁴ <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3144&artikel=2265608>

av ett mansdominerat samhälle, där mäns och kvinnors livserfarenheter ser olika ut. Pojkar och flickor uppfostras utifrån olika föreställningar, kvinnor och män är varandras motsatser och därför lämpar de sig bäst att verka inom olika områden. (Olofsson, 1989) Att små pojkar får bollar att leka med och flickor får hästar är något som vi tar för givet i det moderna samhället vi växer upp i.

De mönster som idrottsrörelsens genussystem bildar föreslår Olofsson kan sammanfattas genom att man beskriver kvinnor som underordnade männen. Villkoren för kvinnors deltagande i sporter dikteras av männen. Olofsson menar att; *”Likhetsideologin medför att kvinnors och mäns prestationer kan jämföras varvid kvinnornas prestationer värderas lägre. Den lägre värderingen motiveras av att vid jämförelse gjorda utifrån ”objektiva” mätinstrument mellan kvinnor och mäns idrottsprestationer, rangordnas kvinnors prestationer lägre”* (Olofsson i Fagrell, svensk idrottsforskning nr 1:2009). Detta medförde i sin tur, menar Olofsson att männen med hjälp av rangordningen kunde utnyttja den kommersiella marknaden och locka till sig mer pengar och sponsorer som i sin tur ledde till att de kunde nå en större publik och få mer uppmärksamhet från medierna. Olofsson menar då således att denna onda cirkel inom idrotten kommer medverka i kvinnans sociala undergång. Idrottsrörelsen reproducerar ojämlikhet och upprätthåller en hierarkisk genusordning, vilket Olofsson menar inte går för sig om idrottsrörelsen vill vara en verklig folkrörelse, *”en rörelse av och för både kvinnor och män”* (Ibid).

2.2 Tidigare forskning jämställd sport

För att förklara och förstå anledningen till det ramaskri som uppstod i medierna när en ”hästkille” vann Jerringpriset kan det vara intressant att studera de stereotypa könsrollerna. Vad ligger till grund för skillnaden i framställningen av män och kvinnor i media och hur uttrycks ridsporten i mediala sammanhang.

Medierna är en del av vår omgivning och påverkar oss dagligen i hur vi uppfattar saker. Medierna behandlar sådant som är viktigt och intressant för oss. Medieinnehållet är även viktigt för det är sådant vi pratar om med varandra. Om medieinnehållet till stor del handlar om mäns görande och tyckande, finns det en stor risk att vi blir påverkade av det. När vi ska ta ställning och tolka finns det en risk att det blir ur ett manligt perspektiv. (Jarlbros, 2006) Jarlbros hävdar även att det som då beskrivs som den ”allmänna opinionen” blir detsamma som den manliga opinionen och halva mänskligheten utesluts. Vidare anser hon att

allmänintresse blir desamma som männens intresse. Detta är något som tydligt kan ses inom de flesta sporter. Sport har varit mansdominerat länge, inte bara av det som utövar sporterna utan även de som bevakar sporterna, vilket tydligt syns i medierna. (Jarlbros, 2006)

Wickman (2006), Jarlbros (2006), Koivula (1999) är forskare som alla tidigare påvisat ojämlikheter mellan män och kvinnor inom sport i allmänhet. De menar att ju färre män som utövar en given idrottsgren desto mindre plats får de i medierna. Wickman (2006) visade att de kvinnodominerande sporterna i media marginaliserades. Koivula (1999) belyste i sin undersökning i vilken utsträckning människor uppfattade olika idrotter som maskulina, feminina eller könsneutrala i medier. Ridsporten kan därför ses som en feminin sport, mycket på grund av att i Sverige är cirka 85 procent av de som rider kvinnor (Riksidrottsförbundet). Koivulas undersökning är över 10 år gammal, men är troligtvis fortfarande relevant, eftersom de fortfarande är påtagliga skillnader mellan män och kvinnor i sport. Jarlbros kom i sin undersökning fram till samma sak även den gjordes för över 10 år sedan. Jarlbros gjorde en undersökning där hon studerade hur mycket tid de olika sporterna fick i TV. År 2003 fick dam idrotten 126 timmar i TV vilket kan jämföras med 1916 timmar för herridrott. TV visar 1790 timmar mer herridrott. Många hävdar då att detta har att göra med att kvinnor inte är lika intresserade av sport. Som statistiken på riksidrottsförbundet visar är det faktiskt inte så att det bara är män som är intresserade av sport utan hela 40 procent av alla aktiva inom specialidrottsförbunden är kvinnor. (Riksidrottsförbundet) Det kan faktiskt vara så att män kollar mer på sport på TV, men om det skulle visas mer sport som kvinnor var aktiva inom kanske statistiken skulle se annorlunda ut. (Creedon, 1998) Lika så om man kollar på sportbilagorna i exempelvis Aftonbladet och Expressen kan man tydligt se en stor skillnad mellan män och kvinnor inte bara i mängden bilder utan även i hur det framställs. (Jarlbros, 2006) Jarlbros har tittat på en studie som Wallin gjorde år 1998, där resultatet var att år 1905 föreställde 8 procent av det totala bildmaterialet kvinnor vilket hade ökat till 17 procent 90 år senare, år 1995. Hon gjorde själv en studie där hon granskade både Aftonbladet och Expressen. Hon kom då fram till att i Expressen representerade 84 procent av bilderna manliga idrottare och 10 procent var kvinnliga idrottare. I Aftonbladet var 81 procent av bilderna på män och 8 procent på kvinnliga idrottsutövare. (Jarlbros, 2006) Även Creedon tar i sin bok *Women, Media and Sport* upp en del statistik över Tv-tittande. Några exempel som framgår är att i Norge tittar 64 procent av männen på sport och 49 procent av kvinnorna, i Tyskland tittar 75 procent män och 52 procent kvinnor. Sport är det enda tv format som attraherar fler män än kvinnor. (Creedon, 1994) Josefin Eriksson och Tova Nordblad, (2009)

visade i sin undersökning från 2009 att endast en procent av utrymmet på sportsidorna ägnades åt ridsporten och eftersom det fortfarande är majoritet kvinnor som rider så finns det anledning att tro att man skulle få samma resultat idag.

Jämställdhet är något som även har betydelse för sportens utrymme i media. Manliga sporter tenderar att få mer uppmärksamhet i media, men ridning är en sport där män och kvinnor tävlar mot varandra på lika villkor. Andersson och Radovic (2011) menar att man kan skilja mellan formell och reell jämställdhet men även kvalitativ och kvantitativ jämställdhet. De menar då att formell innebär lagar och regler, styr- och policydokument som ska vara formulerade könsneutralt. Dessa formuleringar menar att de ska ge kvinnor och män samma förutsättningar i sporten. Ridning är en sport som är jämställd, män och kvinnor tävlar på samma villkor. Kvantitativ jämställdhet innebär att det ska vara en numerär fördelning av män och kvinnor i ett givet sammanhang. Medan kvalitativ jämställdhet visar på att män och kvinnor ska ha samma inflytande i det givna sammanhanget. Andersson och Radovic (2011) menar då att mediebevakningen av ridsporten, och det lilla utrymme den faktiskt får, är en fråga om kvantitativ ojämställdhet, eftersom majoriteten av de som intresserar sig för ridsporten är kvinnor.

3 Metod

3.1 Val av metod:

För att på bästa sätt få svar på mina forskningsfrågor valde jag att göra en kvalitativ fallstudie och även en innehållsanalys av det valda materialet. För att välja material började jag med att göra en kvantitativ analys över antalet artiklar i fyra av Sveriges största dagspresstidningar, Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Svenska Dagbladet för att se över innehållet och försöka få fram vad som är relevant att undersöka. Under perioden från det att nomineringarna till Jerring priset tillkännagavs vilket var 8 november 2011, till någon vecka efter det att priserna delades ut, 26 januari 2012, valde jag att undersöka hur många publicerade artiklar som handlade om Rolf Göran Bengtsson. Resultatet visade att kvällstidningarna skrev betydligt mycket mer än dagspress, Aftonbladet 24 artiklar, Expressen 20 artiklar jämfört med Dagens nyheter 12 artiklar och Svenska dagbladet 6 artiklar. I det stora hela var majoriteten av artiklarna snarlika varandra. Jag valde därför att istället undersöka fem inlägg som skrevs kort efter det att Rolf Göran Bengtsson vunnit Jerringpriset. Istället för att bara undersöka artiklarna valde jag även att titta på kommentarerna på

respektive inlägg. Anledningen till att jag valde att inte enbart analysera artiklarna var på grund av att jag ville få med den debatt artiklarna väckt. Debatten kommer fram på ett tydligt sätt genom kommentarerna där allmänheten kan gå in och föra fram sin åsikt om händelsen. Jag valde även att ta med en debatt på kvällsöppet i TV 4, där två av Sveriges främsta ryttare, en hockeyspelare och journalisten som skrev krönikan som väckte mest uppmärksamhet, får kommentera händelsen.

Fallstudie som forskningsmetod gör det möjligt för mig att uppnå en mer djupgående och välanpassad analys. Denna form av analys gör det även möjligt för mig att arbeta med kombinationer av olika metoder och källor. (Denscombe, 1998) Mitt mål är att med hjälp av denna metod och en innehållsanalys, försöka förstå varför och vad som föreligger hela debatten. Ur ett genusperspektiv och ett maktperspektiv försöka förklara vad som ligger till grund för det valda problemet.

3.2 Material

Eftersom en fallstudie tillåter mig att använda mig av olika typer av material valde jag att studera fem artiklar med tillhörande kommentarer, fyra av dem från tidningar som finns med bland de 10 största i Sverige.⁵ En av dem är från en renodlad nätsida, nyheter24.se, den valdes för att det är den enda som är skriven av en kvinnlig journalist. Det är artiklar, krönikor och blogginlägg från journalister som arbetar på tidningarna. De är även bland de första artiklarna som skrevs efter att Rolf Göran Bengtsson blev tilldelad Jerringpriset. Artiklarna är publicerade antingen 16 januari eller 17 januari. Idrottsgalan hölls den 16 januari 2012. Jag har valt två kvällstidningar, Aftonbladet och Expressen och två dagstidningar, Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter. Jag har endast tittat på internetpubliceringar. På Aftonbladet är det en artikel i form av en krönika som är skriven av Aftonbladets sport journalist Lasse Anrell som publicerades 17 januari år 2012 (se bilaga). Inlägget har 65 kommentarer plus kommentarer som är kommenterade på andra, vilket blev ca 100 stycken. Anrells krönika går endast att nå via Aftonbladet plus, som är en betaltjänst på aftonbladet.se. På Expressen är det ett blogginlägg, publicerat av expressens sport journalist Ludvig Holmberg 16 januari. Lika så den har en mängd kommentarer 65 stycken. Patrik Larsson och Göran Sundberg skrev på Dagens Nyheter en artikel den 16 januari som hade 2 kommentarer och Linus Schröder skrev en artikel på Svenska Dagbladet som publicerades 17 januari som lika så den hade 2

⁵ <http://www.tiotips.nu/view.asp?ID=33>

kommentarer. På nyheter24.se publicerades en artikel den 17 januari skriven av Elin Kvist, vilken helt saknade kommentarer.

3.3 Motivering för undersökning

Jesper Strömbäck, (2009) skrev att internet är viktigt för nyhetsflödet. Nya medieteknologier leder sällan till att gamla dör, däremot omdefinieras nya medieteknologier av de gamla och rollerna i samhället förändras, vilket påverkar och omdefinierar människors sociala liv. Det är numera självklart för alla nyhetskanaler att vara verksamma även på internet. Enligt KIA index⁶ är Aftonbladet.se år 2011 den mest besökta webbplatsen. Bland de 15 mest besökta finns även Expressen, DN och Svenska Dagbladet. Vilket gör att just dessa nättidningar har relevans för min uppsats. I och med att tidningarna är publicerade på internet är det även lätt att direkt hitta kommentarer från läsarna på respektive artikel.

En fallstudie ger mig möjlighet att utifrån ett specifikt fall, Rolf Göran Bengtsson och vinsten av Jerringpriset, göra en undersökning som blir djup och relevant. Det är ett holistiskt synsätt snarare än baserad på isolerade faktorer. Den ger mig även möjlighet att använda flera metoder och att pröva olika teorier på mitt specifika fall. Den öppnar även upp för mer bakomliggande faktorer än själva händelsen. Fallstudier öppnar även upp för en mer djupliggande undersökning i stället för att studera ett stort material ytligt. För min undersökning var det viktigt för att kunna belysa helheten, konsekvenser och det generella. Fallstudier är användbara när man vill studera sociala förlopp, strukturer och relationer för att styrka förklaringen till varför vissa resultat uppstår som kan generaliseras över flera fall. Med den djupare beskrivningen av ett fall kan man få en mer detaljerad undersökning. (Denscombe, 1998) Genom att välja ett specifikt fall och undersöka den genom fem olika tidningars artiklar samt ett debattprogram, hoppas jag få insikt i de olika maktstrukturerna och även genusperspektivet. Genom det valda materialet samt kommentarerna kring dem hoppas jag kunna dra paralleller och se samband för att kunna dra slutsatser och generalisera.

Eftersom jag har valt fyra av de tio största tidningarna och artiklar från dem hoppas jag kunna få ett material som räcker för att besvara mina forskningsfrågor på ett trovärdigt och relevant sätt. Eftersom jag inte enbart analyserar artikeln utan även kommentarerna så får jag större bild av händelserna sett ur ett genus- och maktperspektiv. Hade jag enbart valt att analysera artiklarna hade det kanske givit ett perspektiv mer utifrån journalisternas sätt att se på saken.

⁶ http://www.cisionwire.se/sveriges-annonser/r/sveriges-mest-besokta-sajter-vecka-5_c545706

Nu får jag med både journalistens åsikt från artikeln men även folkets åsikter från kommentarerna. Varför jag valde dagspress/kvällspress som forskningsunderlag är för att debatten kring Rolf Göran Bengtssons vinst av Jerringpriset startade med en krönika på Aftonbladet. Dessutom kan pressen ge värdefull information på grund av journalisternas sakkunskap. (Denscombe, 1998)

3.4 Innehållsanalys

Med hjälp av en innehållsanalys är målet att försöka förstå och synliggöra de underliggande normerna och budskapet med de olika artiklarna. För att förstå vad en text handlar om måste den tolkas. Det finns flera olika sätt att tolka en text på. Genom hermeneutikens vetenskapsprincip innebär det att min tolkning får en viktig roll för analysen. Verkligheten är subjektiv och behöver tolkas, innehållet beskrivs och tolkas i kommunikativa budskap. (Merriam, 1994) Genom en kvalitativ innehållsanalys kan man se olika budskap och hitta gemensamma teoretiska grunder. Genom de fem valda artiklarna och debattprogrammet valde jag därför att undersöka deras budskap och även kommentarerna genom;

- Olika positiva och negativa ord
- Vad artikelns/debattens huvudsakliga budskap är
- Om artikeln/kommentarerna/debatten beskriver prestationen eller det privata.
- Vem det är som säger vad
- Vilka värderingar/ åsikter kommer fram i kommentarerna/programmet
- Är det någon skillnad i kommentarerna mellan män och kvinnor

Genom en innehållsanalys gavs jag alltså möjlighet att mäta positiva och negativa åsikter för att kunna se hur de hänger samman med de sociala föreställningarna i samhället. Innehållsanalysen gör det möjligt för mig att se till den valda debatten och kommunikationen kring denna genom den direkta kommunikationsaspekten via kommentarerna. (Denscombe, 1998) Innehållsanalysen utgår från att synen på medietexter ses som konstruktioner som är tolkningsbara. För att förstå textens underliggande betydelser måste de dekonstrueras och analyseras. Det finns flera olika sätt att läsa texter på. I denna studie kommer tolkningen bygga på en symptomal läsart som bygger på att texter anses ha bakomliggande betydelser som tillverkaren av medietexterna inte nödvändigtvis är medveten om. Dessa kan på så sätt komma i uttryck i dolda innebörder i texterna. (Östbye et al 2003) Jag kommer i min analys

försöka se till de samhällliga strukturerna för att försöka förstå strukturerna bakom synligheten för ridsporten i medierna.

3.5 Metodkritik och avgränsning

Jag har valt att avgränsa mig till fem olika journalistiska inlägg och kommentarerna kring dessa i fem olika internet baserade tidningar samt ett debatt program på TV4. Jag har valt att inte fokusera på kommentarer kring händelsen diskuterade i de sociala medierna så som Twitter, Facebook och liknande eftersom det är problematiskt att komma åt historiska kommentarer i dessa forum. På debatten på TV4 fanns det även en del löpande kommentarer från Twitter som inte skiljde sig nämnvärt från de kommentarer som gick att hitta på artiklarna, varvid jag valde att utesluta dessa helt. Jag har valt att inte ta med alla kommentarer utan ett urplock av dessa som får representera undersökningen. Jag tittade då på antalet kommentarer skrivna av män respektive kvinnor och försökte ta med de som hade ett budskap som var återkommande från flera av de som kommenterade. Att jag inte tagit med alla ser jag inte som något som påverkar min uppsats trovärdighet negativt eftersom de flesta kommentarer jag läst är representativa för fallet och har i det stora hela samma budskap. Jag har därför valt ut vissa kommentarer på artiklarna där det fanns fler, som får representera fallet. Andra farhågor som kan drabba mig är svårigheten med att objektivt genomföra min undersökning. Jag har i bagaget en lång erfarenhet inom ridsporten och det kan därför vara svårt att genomföra undersökningen på ett neutralt sätt. Jag ser dock även att det kan vara en styrka eftersom jag själv har mycket kunskap på området. Jag kunde även ha använt mig av en bredare insamling av data från fler tidningar eller fler artiklar från de valda tidningarna, men jag kände att det inte fanns utrymme för det i denna undersökning och de material jag valt representerade fallet på ett övergripande sätt. Hela debatten startade genom Lasse Anrells krönika som skrevs på Aftonbladet plus, vilket inneburit att icke medlemmar inte har haft tillgång till krönikan. Efter att ha läst en stor mängd bloggar och svar på inlägget på andra sidor, anser jag att materialet jag använt är trovärdigt och representativt. Debatten på TV4 är ett resultat av Anrells krönika på aftonbladet, där fanns kommentarer från Twitter som banners under programmet. Alla Twitter inlägg från denna händelse är borttagna eller går inte att nå, antagligen på grund av det var ett år sen händelsen inträffade.

4. Teori

4.1 Makten och medierna

Uppmärksamheten som ridsporten fick på grund av Rolf Göran Bengtssons vinst av Jerringpriset har sin grund i debatten som startades i och med en krönika, det känns därför påtagligt att ta med ett kapitel om makt och medier för att förklara uppkomsten till hela debatten.

Medierna är otroligt viktiga för att synas och höras och det som styr vad som ska skrivas är allmänintresset. Jesper Strömbäck (2009) menar att kommunikation handlar om att skapa tillhörighet och gemenskap. Viss kommunikation har som främsta syfte att vinna uppmärksamhet, antingen som ett mål i sig eller för att uppnå andra mål. Den som inte syns finns inte. Han förklarar detta genom en publicitetsmodell där uppmärksamhet har ett värde antingen som ett mål i sig eller som ett medel för att nå andra mål. Det som syns i medier i exempelvis artiklar visar egentligen inte hur många som läst, det viktigaste är inte vad som sägs, det viktigaste är att det sägs och att man får uppmärksamhet. (Strömbäck, 2009)

Journalistikens innehåll påverkas alltid av vilka källor som är aktiva och som har tillgång till information som bedöms vara journalistiskt intressant. Medierna och journalisterna väljer vad som ska skrivas om, det blir dagligen tilldelade en mängd information och ett brett urval vilket innebär att det i slutändan är upp till dem att välja vad som ska skrivas/rapporteras om. Att makten ligger hos medierna betyder inte att den samtidigt ligger hos journalisterna. Journalisterna har det rörelseutrymme och den prioritet som ges av medieföretagen, och den ökade marknadsorienteringen har i viss mån urholkat journalisternas makt över journalistikens innehåll och gjort det lättare för resursstarka källor att påverka journalistikens innehåll. (Strömbäck, 2009)

4.2 Genus

Flickor växer upp och förväntas bry sig om sitt utseende och göra sig vackra i väntan på drömprinsen medan män ska vara hårda, ägna sig åt tävlingssporter och göra sig tuffa, exempelvis polis eller militäryrket. Detta förklaras som genusordningen och kan uppfattas som något man föds till, du föds antingen som flicka eller pojke och blir sedan en man eller kvinna. De traditionella könsrollerna säger i stora drag att män ska arbeta som gruvarbetare och kvinnor som sjuksköterskor. Män ska ha arbeten som kräver styrka och kvinnor mer

känslomässiga arbeten som innefattar omvårdnad. Människor konstruerar alltså sig själva som antingen maskulina eller feminina. Vi intar en plats i genusordningen eller förhåller oss till den plats vi blivit tilldelad genom vårt sätt att uppträda i det dagliga livet. När vi talar om genus handlar det alltså inte om enkla skillnader eller fasta kategorier. Vi talar om relationer, gränser, praktiker, identiteter och bilder som kommer genom aktivt skapande i sociala processer. Dessa uppstår under specifika historiska omständigheter och formar människors liv på djupgående och ofta motsägelsefulla sätt och är underkastade historisk kamp och förändring. (Conell, 2002) Simone de Beauvoir uttrycker det så här; ”man föds inte till kvinna, man blir det”, man föds inte maskulin man lär sig och utvecklar maskulinitet så att man blir en man. (Simone de Beauvoir i Conell, 2002:15)

Kvinnligt och manligt är inte något som är av naturen givet. Det är heller inte något som påtvingas utifrån sociala normer eller myndighetstvång. Människor konstruerar sig själva som maskulina eller feminina. Vi intar en plats i genusordningen – eller förhåller oss till den plats vi blivit tilldelade genom vårt sätt att uppträda i det dagliga livet. Skillnader i genus som finns med oss sen långt tillbaka och även de biologiska skillnaderna gör att vi lämpar oss bättre för olika saker. Sport är ofta mer förknippat med män medan kvinnor ofta beskrivs som mer intresserade av skvaller och dylikt. Män beskrivs som aggressivare medan kvinnor kan tyckas vara mer omvårdande. Män äger mer kapital runt om i världen och driver flest stora företag och kontrollerar den mesta av forskningen och tekniken. Respekten mellan män och kvinnor fördelas ojämnt vilket urskiljas inom sporten. Amerikansk fotboll är ett tydligt exempel där tjejerna är cheerleaders, ett bihang till huvudattraktionen, fotbollen och männen. Genus handlar om hur samhället förhåller sig till människokroppen och vilka konsekvenser detta får både i vårt privatliv och för mänsklighetens framtid. Varaktiga eller vidsträckta mönster inom de sociala relationerna bildar vad den sociala teorin kallar strukturer. I den bemärkelsen måste genus betraktas som en social struktur. Genus är inte ett uttryck för biologi, och inte heller en fast diktomi i människors liv eller personlighet. Det är ett mönster i vår sociala ordning och i de dagliga aktiviteter eller praktiker som styrs av denna ordning. (Conell, 2002)

Van Zonnen, (1994) menar att människor skapas och formas inom olika samhälleliga diskurser både genom de sociala och kulturella. Genus är inte något fast och fixerat utan något som hela tiden kan förändras, en pågående process inom kulturen och samhället, en process som påverkar hur individer formas. Genus är en tydlig diskurs med kulturella beskrivningar och föreställningar gällande skillnaderna mellan män och kvinnor. Van Zonnen tar även upp

tre olika dimensioner av genus inom genusteori. Den första innebär att det finns olika sociala strukturer som ger män och kvinnor olika roller och status i samhället. Hon menar även att den andra dimensionen är hur individuella identiteter och upplevelser påverkar och har olika betydelser för hur en man och kvinna bör vara. Den tredje dimensionen hon nämner är hur man symboliskt organiserar samhället till dualistiska motsatsparter exempelvis man och kvinna, privat och offentlig, rik och fattig och så vidare. Dessa dimensioner kan vi se överallt idag inom mediaproduktioner. Män har vissa yrken, är bättre på vissa saker och kvinnor en annan. Hon menar således också att dimensionerna är så pass accepterade av samhället idag att det godkänns utan att ifrågasättas. Rollerna blir på så sätt förstärkta på grund av att man ständigt blir utsatta för dem.

4.3 Genusskillnader och de stereotypa könsrollerna

Sport är ett uttryck av de socialkulturella system i vilken den tillhör, sport speglar ritualer och värderingar av samhället där det även är utvecklade. Sport influerar vårt språk, klädstilar och koncept av hjältar och hjältinnor på sportfälten, skolorna, arenor, banor och stadions – överallt där sport utövas är en metafor för genusvärderingar. På den mest fundamentala nivån spelar genus in. Genus influerar vilka spel eller aktiviteter som kan definieras som ”riktiga” eller ”macho”. Genusvärderingar är även kärnan i mediasystemet. Symbolen av mediala sporthändelser, är en viktig källa för information om genusvärderingar. De som spelar amerikansk fotboll är endast män. Att vara man innebär alltså vissa förmåner och privilegier. Genom att avvisa kvinnor att vara med och spela, lär vi oss att kvinnor är mindre kvalificerade, kraftfulla och fysiska än män. Genom att ge kvinnor roller som cheerleaders, åskådare eller kanske värdinnor för Super Bowl partyn, kan vi också se att kvinnor ska vara underdåniga. (Creedon, 1994)

Genusskillnader kan översättas till genushierarki, eftersom i existerande sociala arrangemang definieras kvinnor inte bara som ”annan än” utan ”mindre än” deras manliga motsvarigheter. I västvärldens kultur säger normativa förväntningar att män är ”aktiva, aggressiva och spontana” medan kvinnor är svaga, passiva och lyhörda. En viktig konsekvens av denna reflektion är att bibehålla status quo, en kraftfull struktur där män och manliga atleter är bevarade och porträtterade som olika från, (kön och genus skillnader) och bättre än (genus hierarki) kvinnor och kvinnliga atleter. De menar att medier när de ska skriva om kvinnliga atleter hellre skriver om hur hon ser ut och vad hon har på sig än den faktiska prestation hon har utfört, även då det kan vara en OS medalj inblandat. Genom att porträttera kvinnliga

atleter som feminina och sexuella, undervärderar media deras prestationer. Denna typ av medial porträttering resulterar i att kvinnliga atleter framställs som mindre viktiga än manliga atleter. (Creedon, 1994)

Många författare argumenterar för att sport, mer än någon annan social institution förevigar manlig överordning och kvinnlig underordning. Argument bygger på tanken att idrotten utgör ett potent medium genom vilka de biologiska eller fysiska skillnaderna samspelar med de sociala och kulturella tolkningarna av de förväntade könsrollerna. Hargreaves (1986) argumenterade för att den fysiska storleken eller muskulaturen är en grundläggande symbol för manlig styrka i västkulturen. Eftersom sport mest innebär fysiska aktiviteter, erbjuder det en arena för att reproducera konkreta, vardagliga exempel på manlig kroppslighet, muskelstyrka och överlägsenhet. Män hoppar högre, kastar längre, springer fortare osv. fysiskt sett representerar männens kropp mer styrka och dominans medan kvinnans kropp representeras av underkastelse, bräcklighet och svaghet. Avbildningen av män som överlägsna i sport är inte bara begränsat till biologin, Kayne and Snyder (1989) menar att idrott ger ett symboliskt konkret bevis på att fysisk överlägsenhet hos män kan likställas med social överlägsenhet.

Kvinnor är tydligt underrepresenterade i medier när det gäller sport. Vilket medför att man lätt får en bild av att de inte existerar. Individer och rollerna de associeras med ingår i medierna som ”symboliska representationer av det Amerikanska samhället” eftersom de reflekterar dominanta värderingar och normer. Medierna reflekterar vem och vad som har värde och prestige i kulturen. Genom sin symboliska tillintetgörande av den kvinnliga idrottaren, säger medierna att idrottskvinnor har liten, om något värde alls i detta samhälle, speciellt i förhållande till den manliga idrottaren. (Creedon, 1994)

Medierna spelar även en stor roll i framställningen av manligt och kvinnligt. Gauntlett (2008) menar att media upprätthåller och skapar genusskillnader. Han menar att de stereotypakönsrollerna länge har funnits i all typ av media och skillnaderna i framställningen av manligt och kvinnligt är påtagliga. Män framställs som hjältar och äventyrslystna, kvinnor ska vara hemmafruar och intresserar sig mer för omvårdad än sport. Media är den främsta kanalen i vår tid som bidrar med att förstärka och bevara de stereotypakönsrollerna.

4.4 Heteronormativitet

Heteronormativitet innebär ett antagande om att alla människor är och vill vara heterosexuella, tills motsatsen visas. Larsson (2003) menar att ”komma ut” med att vara något annat, kan man inte göra om det inte finns ett grundantagande om att alla är och vill vara heterosexuella. Heteronormativitet bidrar till att låsa fast individer vid specifika sexuella identiteter och därmed specifika former av självförståelse som medför begränsningar när det gäller livsvillkoren. Exempelvis kan det handla om att man undviker sådant som man är orolig för hur andra ska uppfatta. Detta påverkar inte enbart homosexuella och bisexuella utan även heterosexuella. Detta innebär att alla har olika förväntningar på manliga och kvinnliga kroppar, beteenden och begär som kulturellt förknippas med specifika sexuella preferenser. Idrottskulturen är fylld med just dessa preferenser och föreställningar om kroppar och beteenden som är förknippade med kön, den är därför också fylld av heteronormativitet. Heteronormativa ordningen är på så vis nära kopplad till genusordningen inom idrotten och genusordningen i samhället, vilket medför en utmaning till de traditionella könsmonstren och heteronormativitet i sig. Detta synsätt utgör stora delar av idrottens könsmonster vilket är ett uttryck som kan ses som eftersträvansvärt eller åtminstone accepteras, när det gäller kön och sexualitet. De förändringar som skett över tid kan förstås som uttryck för ett förändrat sätt att se på kvinnor, män och sexualitet. Vilket kan ha att göra med en allt starkare individualisering kopplad till en liberalare syn på könsöverskridande och andra sexuella identiteter än heterosexualitet. (Larsson, 2003)

4.5 Mytologi tidig syn på kvinnan

Myter är något som ligger långt tillbaka och påverkar kulturen. Myter berättar historier om ”varför” naturens existens är svår att förstå. Ofta är den så genomgripande och kraftfull att den ramar in uppfattningarna på ett sådant sätt att det inte finns någon anledning att fråga ”varför” på saker, eftersom det redan är ”kända” på en underförstådd nivå. (Creedon, 1994)

Tidiga grekiska teorier om ”varför” män och kvinnor skiljer sig åt uppkom genom mytologier som skapades för att motivera en händelse som hade inträffat århundraden tidigare. Någonstans mellan 1600 och 1700 före Kristus inträffade en process i många kulturer som kom att ändra makten från gudar och gudinnor till mer patriarkala gudar. I Grekland var det moder jord, Gaia som blev delad och ersatt av en manlig gud av krig och sex stycken kvinnogudar. Athena – visdom och civilisation. Afrodite – kärlek, Persephone – själar och

undervärlden, Demeter – moderlighet, Here – giftermål och Artemis – kroppslighet och det vilda. (Creedon, 1994)

Dessa representerade arketyper, eller mönster i tankesätt, känslor, instinkter och beteende. Vad än anledningarna var av delningen av Gaia så var myter konstruerade för de sex arketyperna för att lära om lämpligheten av vissa roller för kvinnor och olämpligheter av andra. Varje gudinna har haft stor betydelse för den västerländska kulturen och speciellt två stycken har varit betydelsefulla för detta ämne. Dessa två var krigsgudinnor som stred med eller som män och hade inga gemåler eller älskare, de var aktade och fruktade av män. Athena var en av dessa som oftast framställdes fullt beväpnad med ett svärd. Artemis, den andra framställdes ofta jagande med en båge och ackompanjerad av ett koppel hundar. Genom de senaste två decennierna har Athena blivit accepterad av systemet medan Artemis har haft det svårare. Atena kan sätta på sig kostymen och gå till arbetet, och arbeta för sin manliga chef som tjänar två tredjedelar mer. Artemis står utan för systemet för att hon vägrar att acceptera att ”spela spelet” för att bli accepterad. Artemis förnekar världen där människor har makt över andra. Världen av dominans och underkastelse, där någon kan jaga eller bli jagad. Sport har länge setts som mindre viktigt än andra arenor om genus maktförhållanden. Maktförhållanden som involverar Artemis arketyper som är mer gömda i mer komplicerade uppsättningar och kontexter blir därför synliga i sport. Artemis är även en arketyper för feminismen. (Creedon, 1994)

Även Tseëlon (1998) tar i sin bok *Kvinnan och maskerna* upp att synen på kvinnan kan kopplas till att hon tenderar att framställas efter utseende snarare än efter prestation. Enligt henne kan de också kopplas långt tillbaka i historien med grund i Eva, Pandora och Lilit som alla tre bär skulden till mycket i allmänhet enligt många traditioner. Utifrån ett kristet synsätt var all prålighet och klädesprakt ett symptom på Evas synd; att visa upp sig var ett tecken på fåfänga och övermod. En annan brist som ansågs beror på att klädmotet gällde enbart kvinnor och var oanständigt för frestelsens skull. Klädstilar som exponerade för mycket av kroppen fördömdes för deras lockande egenskaper. ”Moralisk kritik av kvinnligt utseende och uppträdande visar att klädseln fortfarande rymmer moraliska egenskaper. Detta exemplifieras kanske bäst av en diskurs som klär av och sexualiserar kvinnan i kontexter där detta är helt irrelevant – ett slags desperat åtgärd för att diskvalificera kvinnans rörelse mot ökad jämlikhet (och därmed makt)”. (Tseëlon, 1998:27)

5. Analys

5.1 Jämställdsport

Rolf Göran Bengtsson vann EM 2012 och tog ett OS silver 2008. Två otroligt viktiga händelser för ridsporten och för sport Sverige. Trots det skrevs det inte nämnvärt om det i medierna. När Rolf Göran Bengtsson vann Jerringpriset hände något, mycket på grund av Anrells artikel. Det startades en våg av kommentarer på de sociala medierna vilket ledde till ett debatt program i TV4 sändes. Folket var inte överens över vinsten, många ansåg Rolf Göran Bengtsson vara en värdig vinnare medan andra sidan ansåg det vara helt fel att han vann och att ridsporten inte ska ses som en sport. (Olofsson, 1989) förklarade genom likhetsideologin att kvinnor och mäns prestationer värderades olika, där kvinnors prestation värderades lägre och männens högre. I detta fall blir det extremt påtagligt när en EM vinst och ett OS silver knappt får någon uppmärksamhet alls, och om den får uppmärksamhet så uppstår en debatt. Ridsport är en av få sporter där män och kvinnor tävlar på samma villkor. Det kan därför tyckas konstigt att sporten faller i skymundan när det faktiskt existerar manliga atleter inom ridsporten, som exempelvis Rolf Göran Bengtsson. Andersson och Radovic (2011) pratar om jämställdhet i sporten och menar att sporten i sig är jämställd men eftersom den får så pass lite utrymme i media som den får så är det en fråga om kvantitativ ojämställdhet. Ridsport är en sport där majoriteten av personerna som intresserar sig för den är kvinnor, när den då får mindre utrymme än manliga sporter är det en fråga om ojämställdhet (Andersson, Radovic, 2011). Hade den varit kvalitativt jämställd finns det anledning att tro att Anrell inte skulle skrivit som han gjorde i sin krönika. Hade det varit jämställt hade det inte varit konstigt att rapportera om stora internationella sportbedrifter och Rolf Göran Bengtssons vinst av Jerringpriset hade inte ansetts som något oförtjänt.

5.2 Ridsporten och medierna

Rubriken för sportjournalisten Lars Anrells krönika på Aftonbladet plus är; *Rolf Göran Bengtsson... Vem fan är det? (se bilaga)* Vilken han skrev dagen efter det att Rolf Göran Bengtsson blev tilldelad Jerringpriset. Att han blev framröstad av folket med 44.6 procent av rösterna är inget Anrell tar hänsyn till, istället ifrågasätter han vem Rolf Göran Bengtsson är. Rubriken har en nedvärderande ton som istället för att hylla vinsten och det faktum att folket röstat fram den. Anrell väljer istället med denna rubrik och krönika att ifrågasätta Rolf Göran Bengtsson, ridsporten och folket. Krönikan förföljer med att han säger att han inte ska

uppehålla sig allt för mycket ”*kring det där med hästhoppning*”⁷ återigen underförstått att han inte bryr sig ett dugg om ridsport. Krönikan är ungefär en A4 lång och av den står det ca en tredjedel om Rolf Göran Bengtsson och vinsten, vilket enbart är i negativ bemärkelse eller med en nedlåtande ton. På ett nedvärderande sätt tar han även upp Rolf Göran Bengtssons ålder och skriver ”*att det är väl kul att en kille som fyller 50 i dagarna kan vara med och konkurrera med kidsen*”. Han hävdar också att det är hästen som borde fått priset, ”*det är ju den som hoppar*”. Han klankar ner på Rolf Göran Bengtssons tacktal och säger ”*Rolf Göran tackade visserligen hästen – tror jag – på sin något märkliga hästhopparsvenska som effektivt visade att även skånska överklassidiom är rätt svåra att förstå.*” Anrell påstår sedan att anledningen till att Rolf Göran Bengtsson vann Jerringpriset var på grund av en organiserad kupp. Vilket han bestämt hävdar inte borde få förekomma inom public service. Han påstår att den organiserade kuppen kommer från ATG eller V65 vilket inte hör ihop med ridsport och hoppning utan dessa två är en annan organisation som behandlar trav, galopp och spel.⁸ Han avslutar artikeln med att kalla Rolf Göran Bengtsson för ”*hästhandlare Bengtsson*” och att han är ett OS hopp för sommaren år 2012 och att i och med det kan han förtjäna stöd, ”*vilket både han och Sverige kommer behöva*”.

Att Anrell hävdar att både Rolf Göran Bengtsson och Sverige kan behöva stöd inför OS, kan ses som ganska nedvärderande och visar att han inte litar till deras förmåga. I det stora hela är det en otroligt negativ och nedvärderande artikel om en stor vinst. Anrell nedvärderar prestationen och försöker hitta orsaker och förklaringar till vinsten. Att skylla på en kupp är att inte godta vinsten och hylla den. En vinst är alltid en vinst, något som borde hyllas och belönas. Kvinnor och kvinnliga sporter tenderar att vara och ha varit underrepresenterade i media, vilket medför att man kan få en bild av att de inte existerar (Creedon, 1994). Rolf Göran Bengtsson är inte en kvinna men han deltar inom en i Sverige kvinnodominerad sport, vilket gör att man kan se honom som en symbol för sporten. När sporten inte syns tenderar den att falla i skymundan och kunskapen fallerar, Anrell vet inte riktigt vad han pratar om, han vet inte skillnad mellan hästhoppning och trav. Travsporten är inte en del av ridsportförbundet utan en del av ATG.⁹ Creedon (1994) tar upp att det är mediernas uppgift att reflektera över vad som har värde och prestige i kulturen, men genom att förlöjliga och

⁷ <http://www.aftonbladet.se/sportbladet/kronikorer/anrell/article14222356.ab>

⁸ <http://www3.ridsport.se/>

⁹ <http://www3.ridsport.se/>

ifrågasätta Rolf Göran Bengtsson och ridsporten, ger Anrell en annan bild av hur man kan se på sporten.

Vad än syftet med Anrells krönika var så har det fått en stor effekt. En debatt kring ridsporten och manligt och kvinnligt har startats. Likt det Strömbäck, (2009) tar upp angående makt och medier så har ridsporten fått uppmärksamhet. Syftet var antagligen inte att ge ridsporten så mycket uppmärksamhet som den fick men trots det blev det så. Ett sätt att få uppmärksamhet kan vara att bli uppmärksammad, oavsett om det är positiv eller negativ uppmärksamhet. Som även Jarlbro (2006) tar upp, bestämmer medierna vad som ska skrivas, det ”allmänna intresset” blir lätt det manliga intresset som gör att hälften av befolkningen utesluts. Hon menar att de som bevakar sporterna är män, de som skriver om sporterna är män, vilket medför att sportens ses ur ett manligt perspektiv. När de då är manliga journalister som skriver om sport blir det lätt att de kvinnodominerade sporterna faller i skymundan vilket i det har fallet påverkar ridsportens synlighet i media. Den kvinnliga synen förbises och lika så det sporter där flest utövare är kvinnor. Vilket man tydligt kan se på antalet kommentarer och kommentarernas innehåll;

”Fantastiskt skrivet Anrell, en hästkötare som vann priset via röstkupp (undrar hur Rolf-Görans nästa telefonräkning ser ut förresten?), mer sant än så kan det inte bli! Med tanke på de röstrekord som sattes så är det nästan löjligt uppenbart att det här inte är svenska folkets röstning, det är svenska hästfolkets sätt att försöka anses som idrottare.” – Martin Ericsson¹⁰

”Allvarligt talat både sportjournalister och andra så kallade sportnördar. Har inte ens bemödat mig med att läsa fler än tre kommentarer kanske och Anrells urkorkade krönika. Känner igen hela snacket från det man växte upp, ”hästtjejer” ”havremopeder”. Klassificerad nedvärdering av mansväldet. Alltid varit så. Nu är det hästkötarna som gjort nån kupp.(.....) Att sitta på sitt feta arsle och skriva en sur fördomsriktad kommentar om en sport man inte vet ett skit om är otroligt korkat. Att dessutom mindergöra de som röstat bakom är otroligt fult. Det är inte det minsta konstigt att Rolf- Göran vann då det är svenska folkets pris. Ridsporten är den andra största sporten i Sverige räknat på antalet utövare. Men det är klart, hos riktiga KARLAR räknas de ju inte. Det är ju småtjejer med havremopeder” – Annica Alwen (ibid)

Två typiska kommentarer på Anrells krönika. Män hävdar att ridning inte är en sport och de berömmar Anrell för hans rättframhet. Som kvinna försöker man försvara sporten. Annica försöker även förmedla budskapet som går långt tillbaka. ”när man växte upp blev man kallad hästtjej på havremopeder”. Eftersom tjejer i sport får mindre plats i media (Wickman, 2006,

¹⁰ <http://www.aftonbladet.se/sportbladet/kronikorer/anrell/article14222356.ab>

Jarlbro, 2006, Koivula, 1999), så kan man dra en slutsats att ridning som tjejsport får mindre medialt utrymme. Att då många män hävdar att ridning inte är en sport kan vara ett resultat av just detta. Syns man inte finns man inte som Strömbäck (2009) tar upp i sin förklaring om uppmärksamhet. Makten i vad som ska skrivas om ligger hos medierna som därför styr vad vi ska intressera oss för. Skrivs inget om ridsport får den inte den uppmärksamhet den förtjänar. När medierna väljer att inte visa de största svenska prestationerna inom ridsporten, blir det svårt för de personer som inte är några super stora anhängare att förstå sportens bredd. Detta bidrar till att öka okunskapen och uttalanden som de vi såg ovan, åsikter som att ridning inte skulle vara någon sport blir påtagliga. De personer som däremot följer sporten och som är intresserade av den vet redan att sporten är stor. Inte på grund av medierna eftersom den är relativt osynlig där, utan snare på grund av ett jättestort intresse. De som skriver om sport är oftast män. Vilket Anrell säger själv i debatten i tv4. *”Vi som skriver sport i tv och tidningar, skriver ju knappt om ridsport, vi skriver om fotboll och hockey, det är det enda vi gör och i sånt fall ägnar vi ju oss åt fel saker. Om det här priset speglar vad svenska folket vill läsa om till exempel, då är jag beredd att lägga av här och nu så kan de ta in några andra som skriver om ridsport.”* Kvinnor är tydligt underrepresenterade i medier när det gäller sport. Medierna reflekterar över vem och vad som har värde och prestige i kulturen. Genom sin symboliska tillintetgörande av den kvinnliga idrottaren, säger medierna att idrottskvinnor har liten, om något värde alls i detta samhälle, speciellt i förhållande till den manliga idrottaren (Tuchman, 1978 i Gauntlett, 1998). Ridsporten har genom detta synsätt inget värde i förhållande till sporter med fler manliga utövare, vilket bidrar till att sporten inte blir lika prestigefylld som exempelvis fotboll eller hockey som är två sporter som ses som mer manliga. Genom Anrells artikel fick ridsporten uppmärksamhet även om det var på ett negativt sätt. Men som Strömbäck (2009) tar upp om uppmärksamhet så är det bättre med uppmärksamhet negativ som positiv bara man syns.

5.3 Heteronormativitet i ridsport

På nyheter24 skrevs en artikel av nöjeschefen Elin Kvist. Hon börjar artikeln med rubriken; *”Vem fan är Rolf- Göran Bengtsson?!”. Frågan skär ilsket och infekterat genom sociala medier. Suckande och ifrågasättande. Vad gick fel? Och varför? Var är Zlatan? Eller någon av Sedinarna? Vann alltså en hästgubbe? På riktigt? 2012? Helt sjukt.”*¹¹

¹¹ <http://nyheter24.se/sport/647071-vem-fan-ar-rolf-goran-bengtsson>

Till skillnad från de fyra andra artiklarna så har Elin Kvist tagit Rolf Göran Bengtssons parti. Hon hyllar vinsten och motsätter sig de andra journalisternas synpunkter. Hon skriver så här i sin artikel; *”Men 45 procent av rösterna talar sitt tydliga språk. Den svenska ridsportens gudfader har äntligen lyckats slå sig igenom bruset av dova bandyklappar och skrålande derbysegrar. Som etta på världsrankingen. Innehavare av en pinfärsk världscupseger, EM-guld och OS-silver är Rolf-Göran första svensk – på nästan allting. Sällan har Jerringpriset varit så välkommet och efterlängtat. Och så fullkomligt korrekt.”* Hon fortsätter sin artikel med att hävda att sportvärlden består av *”testosteronvibrationer, innebandysvett och slutspelsskägg.”* Att reportrar tycker att hästen gör allt jobb och ryttaren bara följer med. Att de tror att ridsport och travsport är samma sak, att de inte bryr sig om en man i vita tightsa ridbyxor och figursyddas kavajer.

Hon fortsätter med att försvara ridsporten och hävdar att det är hemvist för det största engagemanget och tyngsta slitet. Att ridsporten är och förmodligen alltid kommer vara sportjournalistikens största miss. Hon fortsätter med att trycka på sportjournalistikens okunskap om sporten, det faktiska nyhetsvärdet sporten har och sporten som en enorm kassako. En multinationell industri och en källa till oändligt engagemang. Och att trots detta så är sporten sist på listan. Som hon säger *”snäppet efter beachhandboll och Brommapojkarnas P94:or.”*

Det är en extremt arg artikel riktad mot sportjournalistiken i Sverige. Den består av mycket ironi, men det är väldigt tydligt vart hennes ståndpunkt ligger. Artikeln är väldigt rätt fram och hon drar sig inte för att säga vad hon tycker, vilket inte Anrell heller gör, bara det att det är helt olika åsikter ur två helt olika synvinklar.

Enligt Natalie Koivula, (1999) ses vissa sporter som mer feminina än andra. Ridning med 85 procent (riksidrottsförbundet) av utövarna som är kvinnor, ses alltså som feminin. Rolf Göran Bengtsson är en man i en feminin sport vilket leder till att han ses som avvikande inom de heteronormativa förväntningarna. (Larsson, 2005) Ridning är således feminint genus kodat. Män som rider kan därför ses som ett slags könsöverskridande, då ryttare som rider överskrider gränserna för vad som anses manligt. Enligt Håkan Larsson och heteronormativitet överskrider ryttare könsgränserna och utmanar normerna, vilket enligt honom kan väcka misstanke om sexuellt avvikande. Han pratar då även om normalitetsalibits funktion för att säkerställa den normalitet som hotas av att personen utövar en könsöverskridande idrott. Normalitetsalibit används alltså för att personen ska

heteronormaliseras. Fotboll är en manlig genuskodad sport, så kvinnliga utövare inom denna beskrivs ofta som mer feminina, lika så som att manliga ryttare enligt denna teori beskrivs med förstärkta manliga egenskaper. Att Rolf Göran Bengtsson i detta fall beskrivs som mer manlig stämmer inte, det är snarare så att hans utseende och personlighet inte stämmer inom ramarna för det typiskt manliga om man ska tro Creedon (1994), Gauntlett (2008) och (R.W. Connel, 2002). Som Elin Kvist nämner i sin artikel på nyheter24, ”reportrar tycker att hästen gör allt jobb och ryttaren bara följer med. De tror att ridsport och travsport är samma sak, De bryr sig inte om en man i vita tigha ridbyxor och figursydd kavaj.”¹² Elin antyder här själv på att det är skillnader mellan klädseln i ridsport och andra sporter, ”de bryr sig inte om en man i vita tigha ridbyxor och figursydd kavaj”. Rolf Göran Bengtsson avviker här ifrån normen om hur idrottsmän bör klä sig och se ut. Enligt män och de stereotypa könsrollerna Gauntlett (2008) tar upp ska män vara mer fysiska och äventyrslystna än kvinnor, mäns ska vara hjältar och starka. Det är inte många fysiska hjältar som är klädda som ryttare är inom ridsporten, vilket kan vara en annan bidragande faktor till varför männen inom ridsporten avviker från den heteronormativa bilden.

5.4 Ridsporten ingen fysisk sport

Den 16e januari skrev Ludvig Holmberg sportjournalist på Expressen; *Hellner borde ha vunnit*¹³ som rubrik för sitt blogginlägg. Hans inlägg går ut på att försöka förklara varför han ville se en annan vinnare. Han försöker i inlägget förklara det stora och jobbiga i att åka skidor och varför Hellner borde fått priset, underförstått menar han att ridsporten inte är fysiskt lika jobbigt som skidåkning. I sitt inlägg som även den är ca ett A4 beskriver han storheten i Hellner och hans insats under en tävling. Han skriver att han inte på något sätt vill ”förringa Rolf-Göran Bengtssons insats” men genom att skriva om en annan sport i stället för att börja artikeln med att gratulera Rolf Göran Bengtsson gör han det.

”Hellner gjorde en grym insats, älskar den killen men skall man jämföra prestationer för 2011 så vann rätt person helt klart. Till de som anser att ridning är en sport där allt beror på hästen, inte egen fysik etc kan ringe Bosön och fråga vilken idrottare som slog ishockeyspelare och fotbollsspelare med hästlängde (ops, det var inte meningen) när fjstesten gjorde, jo, en ryttare. Jag vågar påstå att Hellner är lika mycket, eller kanske till och

¹² <http://nyheter24.se/sport/647071-vem-fan-ar-rolf-goran-bengtsson>

¹³ <http://bloggar.expressen.se/vinterbloggen/2012/01/hellner-borde-ha-vunnit/>

med beroende av rätt skidor än RGB är av rätthäst, visades inte detta tydligt nog i Tour the ski?” – Joakim Lindius¹⁴

”Har suttit å läst en del kommentarer här nu å ja kan bara inte hålla mig längre alltså. för det första, daniel sedin skulle ha vunnit jerring och årets manliga (möjligen lidas som blir världens bästa back för 7:e(!) gången, endast en spelare tidigare som uppnått). punkt slut, han blev utsedd till världens bästa ishockeyspelare, en sport som har enormt många utövare, som endast tredje svensk någonsin. liksom henrik sedin skulle fått det ifjol och foppa 2003. men sverige har inget öga för riktiga prestationer det har vi bevisat gång efter annan. sen till ditt inlägg joakim lindius. du vill alltså påstå att 50-60-årig överklass pensionär skulle spöa en fotbollsspelare, en ishockeyspelare och en skidåkare i ett overall fys/konditionstest? yea right den dagen, har massvis med kompisar som sysslar med skidåkning exempelvis, mer allroundtränat folk finns nog inte, möjligtvis simmare. men men du kanske menade sätesmuskeln för där är nog ryttarna starka som fan. de finns bara ett ord att beskriva årets jerringprisvinnare KOMEDI !!”-Oscar (ibid)

”Jerringpriset berör! Daniel Sedin var absolut förtjänt att vinna. På förhand kändes Rolf-Göran, Sedin och Hellner som favoriterna. Alla tre var värddiga vinnare, enligt mig. Våldigt svårt att jämföra olika sporter och olika prestationer. Men... Sedin är underskattad. Han borde fått något pris i alla fall. Samma sak med Lidström egentligen. NHL-hockeyn går inte hem i stugorna? När det gäller fysik borde både Marcus Hellner och Daniel Sedin knäcka Rolf-Göran. Allt annat vore väldigt märkligt. Samtidigt skulle Ninja la Silla knäcka Hellner och Sedin...”- Ludvig Holmberg (ibid)

Fysiken hos ryttare är alltså också något som väger in i åsikterna och tillsynes kommentarerna. Rolf Göran Bengtssons manliga egenskaper förstärks inte vilket vi även kunde se när vi tittade på de heteronormativa förväntningarna. Ludvig Holmberg huvudskribenten för blogginlägget har valt att kommentera. ”När det gäller fysiken borde både Marcus Hellner och Daniel Sedin knäcka Rolf-Göran. Allt annat vore märkligt” Just den kommentaren har en ganska negativ ton. Ludvig tror inte att det finns en chans i världen att en ryttare kan slå en skidåkare/hockeyspelare i fysiskt test. Även Hargreaves (1986) argumenterade för att den fysiska storleken eller muskulaturen är en grundläggande symbol för manlig styrka i västkulturen, vilket gör att man lättare kan förstå anledningen till Holmbergs artikel. Även Creedon (1994) och Gauntlett (2008) förklarar sättet att se på skillnaden i fysiken mellan män och kvinnor. Båda menar att enligt de stereotypa könsrollerna har män en mer aktiv fysik, de hoppar högre och kastar längre osv. Creedon (1994) menar att definitionen av maskulinitet och femininitet är nära bundet till hur kroppen uppfattas och framställs, eftersom begreppet makt bor i den mänskliga kroppen och inom idrotten, är det inte svårt att förstå hur könsskillnader, genuskillnader och genushierarkien tas till extrema

¹⁴ <http://bloggar.expressen.se/vinterbloggen/2012/01/hellner-borde-ha-vunnit/>

kulturella former i idrott och fysiska aktiviteter. De traditionella sätten att se på en kvinna har alltså varit oetiskt till den traditionella bilden av en atlet. Sociala definitioner av genusroller och dess förväntningar har exkluderat kvinnor från sport i generationer. Ridning domineras av kvinnor som anses, enligt de stereotypa könsrollerna som svagare än männen. Historiskt sätt har kvinnor inte heller sätts som atleter i samma utsträckning som männen. Allt detta kan ligga till grund för varför kommentarerna om Rolf Göran Bengtsson ser ut som de gör. Rolf Göran Bengtssons fysik kommer upp på grund av att det inte förväntas inom en ”tjejsport” att vara fysisk, det är även främst männen i kommentarerna som pratar om fysiken både i positiv och negativ bemärkelse. Heteronormativitet och könsöverskridandet blir i detta fall påtagligt i och med en man verksam inom en ”tjejsport” blir tilldelad ett av de finaste idrottspriserna.¹⁵

5.5 Vilka stereotypa föreställningar om ridsport förs fram i medierna

*Bengtsson gick på knock*¹⁶ så lyder rubriken för artikeln skriven av Patrik Larsson och Göran Sundberg och publicerades 16e januari år 2012. Det är den första artikeln som Dagens Nyheter publicerar efter vinsten. Artikeln är mycket saklig och neutralt skriven. Prestation vävs ihop med det privata genom en intervju med Rolf Göran Bengtsson. Artikeln är uppbyggd genom att förklara att idrottsgalan handlade mest om Therese Alshammar och Marcus Hellner och därefter Rolf Göran Bengtsson. Artikeln förklarar Rolf Göran Bengtssons storhet genom att förklara de bakomliggande faktorerna för vinsten, ett EM guld som han var den första svensk att någonsin vinna i hästhoppning. Hans ålder kommer upp i denna artikel och även hästen, i detta fall på ett mer neutralt sätt, det finns inga värderingar i denna artikel från skribenterna. Artikeln är ca en sida och den handlar i stort sätt enbart om Rolf Göran Bengtsson och vinsten.

*Jerringpriset gick till R-G Bengtsson*¹⁷ skriven av Linus Schröder och publicerad den 17 januari i Svenska Dagbladet. Artikeln är lite drygt en sida lång och det står mycket kort om Rolf Göran Bengtsson, mer om Alshammar och Hellner. Det som står är att ”han är en av de mest överlägsna vinnarna i prisets 33-åriga historia”, med sina 44.6 procent av rösterna. Ett kort citat går också att hitta i texterna där Rolf Göran Bengtsson berättar att han har haft lagom mycket motgångar men alltid trott på framgång. Vilket man måste för att komma dit man vill. Artikeln är likt Dagens Nyheter neutralt skriven, där det är svårt att hitta skribents

¹⁵ <http://sverigesradio.se/sida/7artikel.aspx?programid=3295&artikel=2436047>

¹⁶ <http://www.dn.se/sport/bengtsson-gick-pa-knock>

¹⁷ http://www.svd.se/sport/jerringpriset-gick-till-r-g-bengtsson_6774077.svd

åsikter och ståndpunkt. Men tillskillnad från Dagens Nyheter så står det väldigt lite om Rolf Göran Bengtsson trots hans seger.

Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet är de två tidningar som representerar dagspressen, båda tidningarna är neutralt skrivna i jämförelse med de två kvällstidningarna där skribenternas egna åsikter är i fokus. Dessa två tidningstyper skiljer sig åt i detta fall där kvällspress tenderar att vara mer kontroversiella än dagspress som ska vara mer neutrala.

Kvällsöppet¹⁸ sände den 23 januari ett debattprogram med inriktning på bland annat hästsport. Frågor som kom upp var, borde ryttarstjärnan Rolf- Göran Bengtssons häst vunnit Jerringpriset istället för honom. I debatten möts journalisten Lasse Anrell, Ryttarstjärnorna Helena Lundbäck och Jens Fredricson och hockeyspelaren Mathias Månsson. Anledningen till att debatten sändes är Anrells arga artikel i aftonbladet.

Programledare för programmet kvällsöppet är Thomas Ritter och Cissi Wallin. Cissi börjar med att påpeka, att redan innan programmets början har det twittrats friskt om debatten om Rolf Göran Bengtsson och Jerringpriset. Det motståndarna främst verkar vara överens om är att Rolfs häst Ninja borde ha fått priset. Anrell börjar med att säga att han vet vem Rolf Göran Bengtsson är trots att hans rubrik för sin krönika som löd ”Rolf Göran Bengtsson vem fan är det?”. Han menar att han vet vem det är till skillnad från svensk media som inte ens visar när han vinner EM i TV. Han menar att det bara är endast fem procent av befolkningen som vet vem han är, han förstår alltså inte hur Rolf Göran kunde vinna när han är så osynlig i media. Därefter går ordet över till Helena Lundbäck där hon på frågan vad hon kände när hon läste Anrells artikel svarar att hon blev mest ledsen. *”Man lägger ner mycket tid och slit på den här sporten och Rolf Göran var väl värd priset för han symboliserar någon som faktiskt tagit sig fram på kunskap och talang”*. Månsson hamnade i debatten på grund av ett mycket kritiskt twitterinlägg. Han säger dock att Rolf Göran kanske är den bästa svenska ryttaren och topp 10 i världen men att det inte går att jämföra med Alshammars, Hellners eller någon av Sedinarnas prestation. Han menar att Rolf har en häst som gör 70-80 procent av arbetet. Jens Fredricson förklarar då detta som okunskap han menar att vad vore tidigare Jerringpris vinnaren Tony Richardsson utan sin motorcykel? Borde inte motorcykeln få priset?

¹⁸ <http://www.tv4.se/kv%C3%A4lls%C3%B6ppet/artiklar/stor-debatt-om-hastsport-i-kvallsoppet-4fc028ce04bf72519400c504>

Cissi Wallin som bevakar twitterkommentarerna, ställer en fråga om anledningen till debatten och ridsportens synlighet är genusrelaterat. ”Vissa anser att ridning är en kvinnlig sport och är den mindre värd på grund av det? Är det den gubbiga bitterheten som styr?”¹⁹

Månsson svara då att det inte är mindre värt men han kan inte förstå hur man kan jämföra sporterna. Han menar att Jerringpriset ska gå till årets idrottsprestation, ”för mig är Marcus Hellner, Therese Alshammar och Sedin mer värda”. Anrell tar över frågan och säger att visst kan det vara så. “Nästan alla som skriver sport är män i 20 – 60 års ålder och det är inte intresserade av ridsport.”²⁰ Jens menar att han snarare är förvånad över att det inte var fler som röstade på Rolf. Han menar att det finns över 600 000 ridande, med familj och vänner över en miljon. Programledaren Thomas Ritter ställer då frågan ”Det finns många sporter media inte rapporterar om, exempelvis cykling. Vad är det som gör att det är så synd om er? Jens menar att det inte är synd om oss ”vi har en världsetta som vi är stolta över, vi har levt i ett medialt mörker många år som vi har kunnat leva med. Vi har ett EM guld ett OS silver och lag på toppnivå.” ”vi kan leva med det mediala dunklet men att ni nedvärderar vår idol då brister det.”²¹

Anrell menar att det konstiga är att Rolf Göran Bengtsson aldrig syns i media, han har varit helt osynlig och han har även en ”personlighet som en gråsten” vilket är därför han menar att det är konstigt hur han kunde vinna.

Månsson för återigen debatten in på att han har det bästa hästarna och ägarna därför är det inget konstigt. Han menar även att det är en cup. Där ridsportförbundet har gått ut med maillistor för att få folk att rösta. Debatten avslutas med att Anrell får frågan av Cissi via twitter, om vad det är för tes han försökte driva i sitt inlägg? Anrell svarar då ”Om detta speglar verkligheten då måste vi i media, vi som jobbar på tidningar till exempel, skriva om något annat än det vi gör. Vi kan inte skita i den här sporten.”²²

Att denna debatt har sin grund i genusföreställningar och stereotypa könsroller är alltså något som inte är speciellt svårt att förstå och som även lyfts fram tydligt i denna debatt. Genus

¹⁹ <http://www.tv4.se/kv%C3%A4lls%C3%B6ppet/artiklar/stor-debatt-om-hastport-i-kvallsoppet-4fc028ce04bf72519400c504>

²⁰ ibid

²¹ <http://www.tv4.se/kv%C3%A4lls%C3%B6ppet/artiklar/stor-debatt-om-hastport-i-kvallsoppet-4fc028ce04bf72519400c504>

²² ibid

skillnader är något som alltid har funnits genom de biologiska könsskillnaderna (R.W. Conell, 2002) Sport förknippas med något manligt, vilket därför kan ligga till grund för att ridning som tjejsport inte ses som en sport. När 85 procent av utövarna är kvinnor blir det svårt för de traditionella mönstren att godta detta, varvid en debatt startas när en sådan här händelse inträffar. Enligt Simone de Beauvoir (Conell, 2002) utvecklar vi maskulinitet och femininitet, vi konstruerar oss själva som maskulina eller feminina, vilket kan härledas till de traditionella könsrollerna. Män ska vara äventyrslystna hjältar medan kvinnor ska vara intresserade av omvårdnad typiska hemmafruar. Män ska intressera sig för sport medan kvinnor för skvaller. I det här specifika fallet är Rolf Göran Bengtsson en hjälte, men sedd som en hjälte av kvinnorna och ridsporten. Om man ska tro Simone de Beauvoir har han konstruerat sin identitet genom en sport som främst kvinnor utövar, vilket gör att han bryter mönstret och den stereotypa könsrollen och även som den tidigare nämnda teorin beskriver, avviker han från de heteronormativa förväntningarna. Genom den kvinnliga ryttaren Helena Lundbäck och hennes kommentar att hon *"blir ledsen"* förstärker också skillnaderna, kvinnor spelar på känslor medan männen ska vara tuffa och hårda. De skillnader Van Zoonen, (1994) pratar om påverkas av de kulturella. Hon menar att det är en pågående process i samhället som kan förändras. Genus är en tydlig diskurs av kulturella beskrivningar och föreställningar gällande skillnader mellan män och kvinnor. De tre dimensionerna hon pratar om är, sociala strukturer, hur individuella identiteter och upplevelser påverkar och det dualistiska synsättet. De sociala strukturerna är de som bottenar i de stereotypiska könsrollerna, vilka olika roller män och kvinnor har i samhället. Män ska stå för de fysiska medan kvinnor för hemmet och omvårdnaden. Därför finns det anledning att tro att på grund av detta är det svårt för män att acceptera ridning som sport. Kommentarer som antyder på att det faktiskt inte är ryttaren som står för de fysiska utan hästen, som även Anrell skrev i sin artikel och som Månsson hävdar i tv4 debatten, så är det hästen som utför majoriteten av den fysiska prestationen. Kommentarer som *"Vilket pris får hästen? Var det inte den som hoppade?"*²³ Är vanligt förekommande i alla artiklar och ett genomgående tema för hela debatten. Enligt de stereotypiska könsrollerna och strukturen i samhället ser det ut på så vis att män har mest makt, vilket tydligt framgår i media och framför allt inom sport där majoriteten av de som skriver och bestämmer vad som ska skrivas är män (Creedon, 1994). Anrell instämmer med Creedon vilket syns i hans uttalande i debatten där han säger att; *"Nästan alla som skriver sport är män i 20 – 60 års*

²³ <http://dn.se/sport/bengtsson-gick-pa-knock>

ålder och det är inte intresserade av ridsport."²⁴ De individuella identiteterna och upplevelserna som van Zoonen (1994) även pratar om och det dualistiska synsättet menar hon är så accepterade i vårt samhälle att de sällan blir ifrågasatta, de blir ständigt förstärkta eftersom vi ständigt blir utsatta för dem. När Rolf Göran Bengtsson vann Jerringpriset bröts den maktbalansen. Journalister, främst män förstod inte vad som hände, och hade hellre sett en man vinna eller den sport som främst anses manlig. Det dualistiska synsättet går även att koppla till Creedons (1994) teorier om genus hierarkin. De normativa förväntningarna är att män ska vara "aktiva, aggressiva och spontana" medan kvinnor ska vara motsatsen "svaga, passiva och lyhörda". Enligt kön och genuskillnader är således manliga atleter bättre bevarade och porträtterade än kvinnliga atleter, och enligt genus hierarkin är de bättre än kvinnor och kvinnliga atleter. Det som menas är att medierna hellre skriver om det personliga för de kvinnliga atleterna, vad hon har på sig snarare än den faktiska prestationen hon har utfört. Vilket vi tydligt kan se i detta fall när hästen nämns som den som faktiskt borde fått priset. Prestationen var hästens inte ryttarens. Att vinsten av Jerringpriset skulle vara en kupp är också något som frekvent används som argument för att Rolf Göran Bengtsson vann Jerringpriset. Att vara tvungen att hitta en förklaring till vinsten och skylla på systemet att inte lita på folkets röster är att nedvärdera de som röstade. Vilket också kan härledas till genus hierarkin. Män kan inte på fullaste allvar tro att 44.6 procent av de som röstade faktiskt vill se en hästkille som vinnare. Anrell skriver i sin krönika att det är en kupp. Månsson tar i TV4 debatten upp att, maillistor gått runt och ridsportförbundet har gått ut via sociala medier för att alla ska rösta på Rolf Göran Bengtsson. Kommentarer som; *"En hästskötare som vann via röstkupp"* (Aftonbladet), *"Jerringpriset är riggat. RG är en stor idrottsman.. men han har inte gått hem hos svenska folket. Att han fått 44 % stämmer inte. Påhittat."* (Expressen) Förekommer frekvent på alla artiklar. För att inrättas i genus hierarkin måste det finnas en orsak till att en tjejsport blev tilldelad priset. För män går det inte att acceptera att det kan vara så att majoriteten av de som rösta faktiskt ville se Rolf Göran Bengtsson som vinnare.

Tittar man på Creedons (1994) exempel med det Amerikanska samhället och Amerikansk fotboll kan man se att det endast är män som utövar sporten och kvinnorna ses som bihang, cheerleaders som ska heja på männen. Att kvinnor historiskt sett har varit exkluderade i sporter går att härleda till mäns fysiska överlägsenhet (män hoppar högra kastar längre), vilket kan likställas med social överlägsenhet. Därför kan man tro att definitionen av maskulint och feminint är nära bundet till hur kroppen uppfattas och framställs, och eftersom att begreppet

²⁴ ibid

makt bor inom den mänskliga kroppen och inom idrotten, är det inte svårt att förstå hur könsskillnader, genuskillnader och genus hierarkin tas till extrema kulturella former i idrott och fysisk aktivitet (Kayne and Snyder, 1989 i Creedon, 1994). Eva Olofsson (1989) var även inne på samma spår att idrotten inte är en ”folkrörelse utan en mansrörelse” och att den inte är könsneutral. Den skapas för män, av män och beskrivs av män. När man då återigen tittar på artiklarna jag valt att ta med i min undersökning kan man se att de flesta är skrivna av män och de är främst män som är upprörda över Rolf Göran Bengtssons vinst både i artiklar och kommentarer. Dagens nyheter och Svenskadagbladet var avsevärt mer neutralt skrivna men hade ändå kommentarer som;

”ridsportförbundet har förmodligen köpt in en jävla massa kontantkort och skänkt till alla hästtokiga tjejer runt om i landet och bett dem rösta” – okänd (Dagens Nyheter)

”Varje gång en ryttare tar uppmärksamhet från någon annan sport så kommer samma fördomsfulla och nedsättande kommentarer, ofta mot kvinnor och tjejer. Vad beror det på?” - Cilla (Dagens Nyheter)

”Vilket pris får hästen? Var det inte den som hoppade?” – Jens Ekberg (Dagens Nyheter)

”Rolf Göran Bengtsson blev välförtjänt Jerringprisstagare. RGB gör verkligen reklam för ridsporten med sitt ödmjuka men målinriktade sätt. Inga divalater där inte. Det är många ridtjejer som har RGB som sin idol och som lagt sin röst på honom.” (Svenska Dagbladet)

En intressant aspekt i kommentarerna är att även de som försvarar priset, Rolf Göran Bengtsson och ridsporten, använder begrepp som ”ridtjejer”. Det visar hur inetsats de stereotypa könsrollerna är i vårt samhälle. Ridsporten är otroligt feminint laddad och de manliga ryttarna lever inte upp till de heteronormativa förväntningarna. Pojkar och flickor uppfostras utifrån olika föreställningar, kvinnor och män är varandras motsatser och därför lämpar de sig bäst att verka inom olika områden (Olofsson, 1989). Att kvinnor och män är varandras motsatser går även att härleda till Van Zoonen (1994), de individuella identiteterna och upplevelserna som påverkar det dualistiska synsättet om att vi faktiskt är olika är så accepterade att de sällan blir ifrågasatta menar hon. Exempelvis ska små pojkar bära blåa kläder och leka med bollar medan flickor ska ha rosa kläder och leka med hästar, det är något vi ständigt ser i vårt samhälle men som vi är så vana vid att vi inte ifrågasätter. Alltså något som i allra högsta grad kan ha påverkan på vårt sätt att se på ridsporten i Sverige.

5.6 Kvinnor i sporten

För att djupare förklara förhållandet mellan kvinnor och sport, har jag valt att härleda detta långt tillbaka i tiden och till mytologin som jag förklarade i teori kapitlet. Mytologin försöker förklara skillnaden mellan män och kvinnor och genom tron på olika gudar och gudinnor. De två främsta inom mytologin som är av intresse för denna studie är Athena och Artemis. Athena är den gudinna som står för att ha blivit accepterad av systemet medan Artemis står för feministen och som har svårare att bli accepterad. Atena kan sätta på sig kostymen och gå till arbetet och arbeta för sin manliga chef som tjänar två tredje delar mer. Artemis står utanför systemet för att hon vägrar acceptera att "spela spelet" för att bli accepterad. Sport har länge setts som mindre viktigt än andra arenor om genus och maktförhållanden. (Creedon, 1994) Som Jens Fredricson även säger i TV4 debatten; - *"ridsporten har länge levt i ett medialt dunkel"*. Likt Artemis har ridsporten gått sin egen väg, den vägrar acceptera att spela spelet för att bli accepterat. Som Fredricson även påpekar är Sverige en otroligt framgångsrik nation när det gäller ridsport. Med ryttare som tar medaljer vid alla stora mästerskap, trots detta så har sporten inte fått något större medialt utrymme. När då sporten blir förlöjligad genom kommentarer och artiklar som exempelvis Anrells, accepteras inte detta varvid en debatt startas. Creedon (1994) nämner även att kvinnor ses som mer passiva och svaga, vilket Tseëlon menar går att härleda till att kvinnor är orsaken till mycket lidelse, hon menar att prålighet och klädesprakt var ett symptom på Evas synd och att visa upp sig var ett tecken på fåfänga och övermod. Att kvinnor ansågs svaga och fåfänga om de visade upp sig kan vara en bidragande faktor till varför kvinnor i sporten får mindre utrymme. Kvinnor ska enligt detta synsätt inte visa upp sig vilket man gör när man är en elitidrottare. Att ridsporten med flest kvinnliga utövare inte bör få för stort plats i medierna kan finna styrka i detta argument. Tseëlon (1998) hävdar att kvinnor endast kan bli jämställda med männen om det avsåger sig allt kvinnligt så som exempelvis kläder och utsmyckning. I sporter klär sig kvinnor och män snarlika och ridsport har de i stort sätt likadan klädsel. Tseëlon (1998) försöker också förklara att synen på kvinnor har sin grund i historien. Hon menar också att kvinnor främst beskrivs genom sitt utseende snarare än prestation, vilket vi typiskt kan se på ridsporten och i detta fall där hästen kan vara ett synonym med utseendet, "hästen borde fått priset" som Anrell skriver. Hästen i detta fall är en del av utsmyckningen. Både Creedon (1994) och Tseëlon (1998) tar upp att kvinnor tenderar att beskrivas snarare utifrån sitt utseende än sin prestation vilken man tydligt kan se på åsikter och kommentarer som att *"hästen borde fått priset"*. Hästen är ett redskap, likt kläder och smycken som Tseëlon (1998) pratar om, ett redskap för att nå dit

man vill. Hade detta setts på ett mer könsneutralt sätt, hade man lika gärna kunnat ifrågasätta Zlatan och Tony Richardsson när dessa båda vann Jerringpriset. Borde Zlatans lag fått priset eller kanske Richardssons motorcykel? Zlatan är lika beroende av bra medspelare som Rolf Göran Bengtsson är av sin häst.

6. Avslutning och förslag på vidare forskning

Ridsporten ses som en feminin sport, i en värld som länge dominerats av män både till antal utövare och i hur den framställs. Anledningen till att så många män blir upprörda över vinsten kan antagligen härledas till de heteronormativa förväntningarna. Rolf Göran Bengtsson som vinnare av Jerringpriset i en sport som anses feminin kan inte anses som annat än könsöverskridande, vilket medför att många blir upprörda. Män i synnerhet, eftersom de stereotypa förväntningarna på män och kvinnor suddas ut. Mäns manlighet får sig en törn i och med att "tjejsporten" ridning blev tilldelad ett av de finaste idrottspriserna man kan få. Artemistyperna i sporten provocerar och påverkar det traditionella sättet att se på kvinnor och sport. När folket valde att rösta fram Rolf Göran Bengtsson till Jerringprisvinnare skedde något med samhället. Ridsporten, där män och kvinnor tävlar mot varandra bryter gränserna över vad som anses vara inom normen. De stereotypa könsgränserna bleknar och skillnaderna mellan män och kvinnor blir allt mindre. Ridsporten blir farlig för alla män inom de typiska "manliga" sporterna, ridsporten måste bekämpas för att återställa maktbalansen och den hierarkiska ordningen. Att hävda att hästen borde ha priset, ridning inte är någon sport, ridning är inte fysiskt, hästen gör allt jobb är undanflykter. Motorsporter bemöts inte på samma sätt trots att även de har ett hjälpmedel. Ridsporten genom sin natur och organisation utmanar många människors uppfattning om hur sport skall och bör vara. Inom ridsporten är kön och genus utsuddat, du kan vara man, kvinna, bi eller homo och ändå tävla mot varandra på samma villkor. I vilken annan sport kan du göra det? Eller snarare i vilken annan sport är det accepterat att göra det? Att ridsport, trots deras begränsade utrymme i media, är en av landets största sporter visar någonstans hur stor den är som sport, vilket måste vara svårt att acceptera för sportjournalister och sportentusiaster. Det kan inget om sporten, det vet inte vad den går ut på. Det vet inte hur mycket tid, kraft och energi som krävs för att lyckas. Istället för att försöka förstå sporten och dess storhet och anledningen till varför så många brinner för den så är det lättare att förlöjliga den. Som elitryttaren Jens Fredriksson uttryckte sig i tv4 debatten; *"Vi vet att vi är starka, vi kan ta att vi lever i ett medialt dunkel, men att ni förlöjligar vår idol, då brister det"*. Okunskapen och könsmaktsordningen ligger till grund för problemet, men inom ridsporten är gränserna utsuddade, borde inte samhället ta efter

ridsporten för att öka jämställdheten? Ridning är en sport där Sverige faktiskt tar medaljer vid stora mästerskap vilket borde vara något som man vill stötta och intressera sig för. Ridsport som en del av riksidrottsförbundet borde få stöd i stället för att förlöjligas.

Ett intressant ämne för vidare studier anser jag skulle vara facebook gruppen ”hästar finns inte” jag nämnde den i inledningen och det är något som intresserar mig, men som inte föll i ramen för denna undersökning. Vad är det med hästar och ridsport som gör att det väcker så mycket känslor? Hur kan en grupp som ironiskt hävdar att vetenskapen styrker att hästar inte finns, utan är en frukt, få en sådan enorm uppmärksamhet? Gruppen har över 200 000 som följer och tycker om sidan. Personerna bakom får synas i tv i olika debattsammanhang, vad är det som gör att hästar och ridning väcker sådana enorma debatter? Något hände med samhället när Rolf Göran Bengtsson vann Jerringpriset, något större en själva priset, ridsporten blev något man pratar om. Som även Holmberg skriver som svar i en av kommentarerna så har expressen börjat skriva mer om ridsporten efter händelsen. Sporten gick från att ha varit osynlig till att bli synlig över en natt, hur än utvecklingen sker så har sporten börjat få mer medialt utrymme även om det krävdes en enorm debatt för att det skulle inträffa.

Referenslista

- Andersson, Petra och Radovic, Susanna. (2011). *Elitridsport som en paus från barnen? En undersökning av könsstereotyper i dagspressens rapportering av ridsport*. Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori, Göteborgs universitet
- Andersson, U. (2003). *Sportens olika sidor: Männens och de manliga sporternas revir*. Publicistiska bokslut, del 2, arbetsrapport 19, Göteborgs universitet.
- Bergström, Marie. (2007) "hästar är mitt liv" – ridsportens betydelse för unga tjejers identitetsskapande. *Svensk idrottsforskning 2:2007*
- Creedon, Pamela J. (1994) *Women, media and sport: Challenging gender values*. Thousand Oaks, Calif. : Sage Publications, c1994.
- Conell, R. W. (2002). *Om Genus*. Diadalos
- Denscombe, Martyn.(2000). *Forskningshandboken: - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskapen*. Lund: Studentlitteratur
- Eriksson, J. & och Norblad, T. (2009) *Manlig elit eller osynliga tjejer. En studie över ridsportbevakning i svensk dagspress*. Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet.
- Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim.Paul, Finn. (2006). *Att utreda, forska och rapportera*.8. Uppl. Malmö: Liber
- Gauntlett, David.(2008). *Media, Gender and identity: An introduction*.2. Uppl. London: Routledge.
- Hargreaves, John. (1986) *Polity Press in association with Basil Blackwell, Oxford, sports,power (social science)*
- Jarlbro, Gunilla. (2006). *Medier, genus och makt*. Lund : Studentlitteratur,
- Kane, M.J och Snyder, E. (1989) *Sport typing: the social "containment" of women in sport*. Journal artical
- Koivula, Natalie. (1999) *Gender in sport*. Stockholms universitet, Psykologiska institutionen.
- Larsson, Håkan (2003). *Idrottens Genus*. Lärarhögskolan Stockholm publicerad på internet, www.idrottsforum.org 2003-06-22
- Merriam, Sharam B. (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Olofsson, Eva.(1989). *Har kvinnorna en sportslig chans? Den svenska idrottsrörelsen och kvinnorna under 1900-talet*. Akademiska avhandlingar vid pedagogiska institutionen, Umeå universitet.

Strömbäck, Jesper. (2009): *Makt, medier och samhälle. En introduktion till politisk kommunikation*. Stockholm: SNS Förlag.

Tseëlon, Efrat, (1998). *The Masque of femininity*. London: SAGE publications.

Van Zoonen, Liesbet. (1994) *Feminist Media Studies*. London: SAGE publication.

Wickman, Jan. (2006) *Kön och sport i nordiska massmedier och ungdomars praktiker. En forskningsöversikt och bibliografi*. Oslo: nordisk institut for kvinde- och könsforskning.

Östbye, Helge, Knapskog, Karl, Helland, Knut & Larsen, Leif Ove (2004). *Metodbok för medievetenskap*. Malmö: Liber AB

Elektroniska Källor:

svensk Idrottsforskning nr 1. 2009 Årgång 18.

http://www.gih.se/Documents/CIF/Tidningen/2009/1_2009/SVIF%20091.pdf

(Hämtad 2012-11-23)

http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_26278/scope_0/ImageVaultHandler.aspx

(Hämtad: 2012-11-25)

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3295&artikel=2436047>

(Hämtad: 2012-11-25)

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3144&artikel=2265608>

(Hämtad: 2012-11-25)

<http://www.tiotips.nu/view.asp?ID=33>

(Hämtad: 2012-12-19)

<http://www.cisionwire.se/sveriges-annonser/r/sveriges-mest-besokta-sajter-vecka-5,c545706>

(Hämtad: 2012-12-19)

[håkan larsson http://www.gih.se/Documents/CIF/Tidningen/2009/1_2009/SVIF%20091.pdf](http://www.gih.se/Documents/CIF/Tidningen/2009/1_2009/SVIF%20091.pdf)

(Hämtad: 2012-11-08)

kvällsöppet tv4. <http://www.tv4.se/kv%C3%A4lls%C3%B6ppet/artiklar/stor-debatt-om-hastsport-i-kvallsoppet-4fc028ce04bf72519400c504>

(Hämtad: 2012-12-20)

Aftonbladet: <http://www.aftonbladet.se/sportbladet/kronikor/anrell/article14222356.ab>

(Hämtad: 2012-11-08)

Expressen: <http://bloggar.expressen.se/vinterbloggen/2012/01/hellner-borde-ha-vunnit/>

(Hämtad: 2012-11-08)

Nyheter24: <http://nyheter24.se/sport/647071-vem-fan-ar-rolf-goran-bengtsson>
(Hämtad: 2012-11-08)

Dagens Nyheter: <http://www.dn.se/sport/bengtsson-gick-pa-knock>
(Hämtad: 2012-11-08)

Svenska Dagbladet: http://www.svd.se/sport/jerringpriset-gick-till-r-g-bengtsson_6774077.svd
(Hämtad: 2012-11-08)

Facebook <http://www.facebook.com/HastarFinnsInte?fref=ts>
(Hämtad: 2013-01-06)

Bilaga 1.

[Startsidan](#) / [Sportbladet](#) / [Krönikörer](#) / [Anrell2012-01-17](#)

LASSE ANRELL

Skicka ett mejl till Lasse Anrell

Anrell: Alla var saggiga i går – utom "Loket"...

Sportbladets krönikör: Fel låt vann...

Nicke Borg styckmördade Clash – enligt Patrik Sjöberg.

Fel låt vann.

Däremot vann rätt bok. För visst var det strålande att Idrottsgalan valde att ge Patrik Sjöberg en riktigt stor hyllning för att han gav de sexuellt utnyttjade ett ansikte under 2011.

Men Rolf-Göran Bengtsson – vem fan är det...?

Jag ska inte uppehålla mig allt för mycket kring det där med hästhoppning och Rolf-Göran Bengtsson för visst är det väl kul att en kille som fyller 50 i dagarna kan vara med och konkurrera på den här nivån bland kidsen.

Men ändå; det är ju hästen som borde ha fått priset.

Det är ju den som hoppar.

Rolf-Göran tackade visserligen hästen – tror jag – på sin något märkliga hästhopparsvenska som effektivt visade att även skånska överklassidiom är rätt svåra att förstå.

Jag ska se repriserna, som jag hoppas är textad, och då hoppas jag förstå vem som vann – Bengtsson eller hästen.

Fel låt vann, alltså.

Jag tycker att Marcus Hellner eller handbollslandslaget borde ha vunnit.

Nu var de chanslösa och att höra att svenska folket till och med gav Bengtssons häst rekordhög vinstmarginal var inte bara fascinerande utan gav också minnen av gamla tiders organiserade röstkupper i den här branschen.

Lite som när Helena Bergström blev århundradets svenska skådis...

44,6 procent röstade på hästhandlare Bengtsson. Resten röstade förmodligen på hans häst.

En organiserad kupp

Det betyder att SVT på allvar borde fundera på om såna här program verkligen är public service.

Det mest sannolika är väl att det är en organiserad kupp från någon atg-asyl någonstans mitt i V65-bältet.

Men skit samma. Hästhandlare Bengtsson kommer att vara ett av våra största guldhopp i OS – och som sådan är han värd allt stöd. Det kommer han och Sverige att behöva i London.

Däremot var det ju vansinnigt trevligt att se att Sportspegelns redaktion i år – smart nog – valt att ge sitt pris till Patrik Sjöberg.

Jag ifrågasatte ju i söndags i en krönika om galan skulle våga hylla Patrik för hans livsviktiga bok om de övergrepp han utsattes för av sin tränare.

En bok som blir allt mer aktuell varje dag eftersom det ständigt kommer rapporter om övergrepp av olika slag mot unga idrottare.

Patrik fick en stående ovation – en smula generad tog han emot den och han sa några väl valda och mycket korta ord om budskapet i sin bok. Men han hade inte varit Patrik Sjöberg om han inte valt att använda huvuddelen av sin väl tilldelade tid i rampljuset till att tala om att han ogillade Nicke Borgs sätt att styckmörda Clash och att han skulle festa på Tomas Brolins krog.

Omoget? Ja. Begripligt? Ja, lite.